

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

LGD.410.004.01.2023

Pan
Miroslaw Thiel
Przewodniczący Zarządu
Spółki Wodnej Tyłowskie Błota
ul. Nowa 3, Domatowo
84-106 Leśniewo

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/089 – Realizacja przez spółki wodne zadań finansowanych ze środków publicznych

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Gdańsku
ul. Wały Jagiellońskie 36, 80-853 Gdańsk
T +48 58 768 36 00, F +48 58 768 36 05
lgd@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Spółka Wodna Tyłowskie Błota, ul. Nowa 3 Domatowo, 84-106 Leśniewo (dalej: „Spółka”).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Mirosław Thiel, Przewodniczący Zarządu Spółki od maja 2014 r. (dalej: „Przewodniczący”).
Zakres przedmiotowy kontroli Okres objęty kontrolą	Wykorzystanie przez spółki wodne środków publicznych. Od 1 stycznia 2019 r. do 24 kwietnia 2023 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontrolerzy	1. Mariusz Syrek, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LGD/44/2023 z 6 lutego 2023 r. 2. Alicja Szczepaniak, doradca ekonomiczny, na podstawie legitymacji służbowej 21920.

(akta kontroli str. 1-5, 46)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym zakresie.
Uzasadnienie oceny ogólnej	<p>Z przekazanej przez Wojewodę Pomorskiego na 2020 r. dotacji podmiotowej w kwocie 120,0 tys. zł, Spółka wydała jedynie 5,4 tys. zł, a niewykorzystane w tym roku środki nie zostały zwrócone w terminie określonym w art. 168 ust. 1 ustawy o finansach publicznych³ (do dnia 31 stycznia 2021 r.).</p> <p>Wbrew art. 441 ust. 4 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne⁴ (dalej: „Prawo wodne”), Spółka nie prowadziła ksiąg rachunkowych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁵. Było to niezgodne również z postanowieniami umów podpisanych przez Przewodniczącego Zarządu Spółki ze Starostą i Wicestarostą Puckim w latach 2019-2022 oraz z Wójtem Gminy Krokowa w 2021 r. w sprawie dofinansowania zadań polegających na utrzymaniu wód i urządzeń wodnych. Na podstawie postanowień tych umów Spółka była m.in. zobowiązana do prowadzenia wyodrębnionej dokumentacji finansowo-księgowej środków finansowych otrzymanych na realizację zadań zgodnie z zasadami wynikającymi z ustawy o rachunkowości.</p>

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623 (dalej: „ustawa o NIK”).

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz.U. z 2022 r. poz.1634 ze zm. (dalej: „ustawa o finansach publicznych”).

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 2625, ze zm.

⁵ Dz. U. z 2023 r. poz. 120 ze zm., dalej „ustawa o rachunkowości”.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Spółka została utworzona w 1967 r., a Statut Spółki – wpisano do księgi wodnej powiatu puckiego 26.01.1967 r. (do dnia zakończenia kontroli nie wprowadzano zmian do Statutu). Terenem działania Spółki były grunty wsi: Tyłowo, Lubocino oraz Kartoszyno, na obszarze 278,0 ha z rowami melioracyjnymi o łącznej długości 50 483 mb oraz 70 przepustami. Według wyjaśnień Przewodniczącego Statut Spółki nie uległ zmianie od 1967 r.

Przewodniczący nie posiadał informacji o liczbie członków Spółki i wyjaśnił, że liczba⁶ ta jest trudna do określenia, ponieważ właściciele łąk i ich następcy, którzy wchodzili w prawa właścicieli trzech obrębów geodezyjnych (Tyłowo, Lubocino i Kartoszyno) nie informowali Spółki o zmianach. Spółka nie ma dostępu do danych ewidencyjnych, a właściciele nie informują o sprzedaży działek.

(akta kontroli str. 10-26, 45-46, 52, 280-281, 291-292)

Zgodnie z Rozdziałem IV § 13 ust. 3 Statutu wyłączenie członka ze Spółki następuje w drodze uchwały Walnego Zgromadzenia Wspólników w razie: działania na szkodę Spółki oraz niedopełnienia istotnych obowiązków statutowych członka Spółki. Brak było innych zapisów dotyczących wystąpienia członka ze Spółki.

(akta kontroli str. 10-26)

Zgodnie z rozdz. II § 7 ust.1-3 Statutu do zadań Spółki należało:

- budowa, przebudowa, rozbudowa i odbudowa lub współudział w budowie urządzeń melioracji wodnych szczegółowych i półpodstawowych⁷, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 22 maja 1958 r. o popieraniu melioracji wodnych dla potrzeb rolnictwa⁸,
- utrzymanie w odpowiednim stanie technicznym i eksploatacja ww. urządzeń melioracji wodnych,
- prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej na zmeliorowanych terenach.

(akta kontroli str. 10-26)

W latach 2019-2022 Walne Zgromadzenie Wspólników Spółki (w których uczestniczyło od sześciu do 10 członków) podjęły cztery uchwały⁹:

- uchwałę nr 1/2019 z 24.05.2019 r. dotyczącą wyboru Zarządu, Przewodniczącego Zarządu i Komisji Rewizyjnej Spółki; ponadto zatwierdzono sprawozdanie finansowe i udzielono absolutorium Zarządowi Spółki za poprzedni rok, zatwierdzono budżet Spółki, plan realizacji zadań gospodarczych oraz konserwacji bieżącej rowów przez użytkowników gruntów na swoich terenach własnymi siłami w ramach świadczeń rzeczowych na dany rok oraz wysokość składki członkowskiej w danym roku i diet;
- uchwały nr: 1/2020 z 10.07.2020 r., 1/ 2021 z 27.05.2021 r. oraz 1/2022 z 20.05.2022 r. zatwierdzające sprawozdania finansowe i udzielenie absolutorium Zarządowi Spółki za poprzedni rok, zatwierdzające budżet Spółki, plan realizacji zadań gospodarczych oraz konserwacji bieżącej rowów przez użytkowników gruntów na swoich terenach własnymi siłami w ramach świadczeń

⁶ Przekraczająca trzech członków.

⁷ Tj.: regulacje cieków naturalnych i cieków sztucznych (rowy i kanały otwarte i kryte) odwadniające i nawadniające o szerokości regulacyjnej dna powyżej 0,6 do 1,5 m oraz rurociągi o średnicy powyżej 0,4 do 1,0 m, rowy odpływowe ze zdrenowanych gruntów - poza obszarem drenowania lub rowy i rurociągi odwadniające i nawadniające - poza obszarem meliorowanym; budowle regulacyjne, piętrzące i komunikacyjne na ww. urządzeniach; regulacje cieków naturalnych i cieków sztucznych (rowy i kanały otwarte i kryte) odwadniające i nawadniające o szerokości dna do 0,6 m, a rurociągi o średnicy do 0,4 m, groble na kwaterach nawadnianych, drenowania rurkowe i krecie, deszczownie, stawy rybne, budowle regulacyjne, piętrzące i komunikacyjne na wym. urządzeniach, zagospodarowanie zmeliorowanych, jak również nie wymagających melioracji trwałych łąk i pastwisk oraz nieużytków przeznaczonych na takie łąki i pastwiska po ich zmeliorowaniu.

⁸ Dz. U. z 1963 r. Nr 42, poz. 237 – uchylona z dniem 1 stycznia 1975 r.

⁹ NIK nie badała procesu prawidłowości podejmowania uchwał.

rzeczowych na dany rok oraz wysokość składki członkowskiej w danym roku i diety.

Inne organy Spółki nie podejmowały w tym okresie uchwał.

Zgodnie ze sprawozdaniami z działalności Spółki w latach 2019-2021 wykonano:

- w 2019 r.: odmulanie rowów na długości 2000 mb i rozplantowanie urobku,
- w 2020 r.: odmulanie rowów na długości 1832 mb i rozplantowanie urobku,
- w 2021 r.: odmulanie rowów na długości 2786 mb, remont przepustów i mielenie zakrzaczenia.

(akta kontroli str. 2-9, 52, 64-66, 68, 280)

2. W latach 2019-2022 Spółka otrzymała dotacje z PUW, ze Starostwa Powiatowego w Pucku (dalej: „Starostwo”) oraz z Urzędu Gminy Krokowa (dalej: „UG”) w kwocie ogółem 174,8 tys. zł, tj.:

a) z PUW cztery dotacje podmiotowe w kwocie ogółem 138,1 tys. zł z czego:

- 23.12.2019 r. w kwocie 5,9 tys. zł na podstawie wniosku z 25.05.2019 r. o przyznanie dotacji oraz wniosku o wypłatę dotacji z 14.11.2019 r., w których wykazano odmulanie rowów na długości 2000 mb oraz rozplantowanie urobku. Wartość prac wg wniosku o wypłatę wyniosła 14,0 tys. zł;
- 21.12.2020 r. w kwocie 120,0 tys. zł. We wniosku o przyznanie dotacji z 12.05.2020 r. wykazano koszt planowanych robót w kwocie 14,5 tys. zł, a we wniosku o wypłatę dotacji z 12.11.2020 r. wartość prac wyniosła 12,9 tys. zł, wykazano w nim odmulanie i odkrzaczanie rowów na długości 1832 mb, o czym mowa w pkt 1 w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości” niniejszego wystąpienia pokontrolnego (wzór wniosku nie przewidywał informacji o kwocie wnioskowanej);
- 22.12.2021 r. w kwocie 6,5 tys. zł na podstawie wniosku z 24.05.2021 r. o przyznanie dotacji oraz wniosku o wypłatę dotacji z 15.11.2021 r., w których wykazano odmulanie rowów na długości 2786 mb oraz remont przepustów. Wartość prac wg wniosku o wypłatę wyniosła 29,6 tys. zł;
- 21.12.2022 r. w kwocie 5,7 tys. zł na podstawie wniosku o przyznanie dotacji z 23.05.2022 r. oraz wniosku o wypłatę dotacji z 14.11.2022 r., w których wykazano odmulanie rowów na długości 3406 mb oraz wycinkę drzewostanu na długości 1622 mb. Wartość prac wg wniosku o wypłatę wyniosła 35,6 tys. zł.

b) ze Starostwa cztery dotacje w kwocie ogółem 18,7 tys. zł na odmulanie i odkrzaczanie rowów:

- 21.11.2019 r. w kwocie 4,4 tys. zł¹⁰ na podstawie wniosku o udzielenie dotacji z 30.08.2019 r. W sprawozdaniu z realizacji złożonym w Starostwie 15.11.2019 r. wykazano prace o wartości 14,0 tys. zł, w tym finasowanie z dotacji w kwocie 4,4 tys. zł;
- 02.12.2020 r. w kwocie 4,5 tys. zł¹¹ na podstawie wniosku o udzielenie dotacji z 19.08.2020 r. W sprawozdaniu z realizacji (brak daty i potwierdzenia złożenia w Starostwie) wykazano prace o wartości 12,9 tys. zł, w tym finasowanie z dotacji w kwocie 4,5 tys. zł;
- 21.12.2021 r. w kwocie 5,1 tys. zł¹² na podstawie wniosku o udzielenie dotacji z 27.07.2021 r. Sprawozdanie z realizacji złożono w Starostwie Powiatowym w Pucku w dniu 30.11.2021 r., w którym wykazano prace o wartości 29,6 tys. zł, w tym finasowanie z dotacji w kwocie 5,1 tys. zł;

¹⁰ Umowa nr 9/2019/ROŚ z dnia 17.10.2019 r.

¹¹ Umowa nr 4/2020/ROŚ z dnia 30.09.2020 r.

¹² Umowa nr 6/2021/ROŚ z dnia 27.10.2021 r.

– 15.12.2022 r. w kwocie 4,7 tys. zł¹³, na podstawie wniosku o udzielenie dotacji (brak daty). Sprawozdanie z realizacji złożono w Starostwie Powiatowym w Pucku 28.11.2022 r. i wykazano prace o wartości 35,6 tys. zł, w tym finansowanie z dotacji w kwocie 4,7 tys. zł.

c) z UG cztery dotacje w kwocie ogółem 18,0 tys. zł na czyszczenie i remonty przepustów oraz ręcznego i mechanicznego odmulania rowów odprowadzających nadmiar wód deszczowych:

– 16.12.2019 r. w kwocie 4,0 tys. zł na podstawie zlecenia Wójta Gminy z 12.11.2019 r. z terminem wykonania do 06.12.2019 r. Podstawą wypłaty wynagrodzenia miał być protokół odbioru robót z załącznikiem mapowym i faktura. Spółka sporządziła fakturę w dniu 27.11.2019 r.;

– 17.12.2020 r. w kwocie 4,0 tys. zł na podstawie zlecenia Wójta Gminy z dnia 17.11.2020 r. z terminem wykonania do dnia 07.12.2020 r. Podstawą wypłaty wynagrodzenia miał być protokół odbioru robót z załącznikiem mapowym i faktura. Protokół odbioru i fakturę Spółka sporządziła 01 i 02.12.2020 r.;

– 16.12.2021 r. w kwocie 4,5 tys. zł na podstawie zlecenia Wójta Gminy z 10.11.2021 r. z terminem wykonania do 09.12.2021 r. Podstawą wypłaty wynagrodzenia miał być protokół odbioru robót z załącznikiem mapowym i faktura. Protokół odbioru i fakturę Spółka sporządziła w 30.11.2021 r.;

– 16.12.2022 r. w kwocie 5,5 tys. zł na podstawie wniosku złożonego w 27.10.2022 r. Sprawozdanie z realizacji złożono w UG w dniu 05.12.2022 r. Umowa w sprawie udzielenia dotacji w kwocie 5,5 tys. zł została podpisana z Gminą w dniu 14.11.2022 r. (akta kontroli str. 27-48, 50-63, 67, 71, 86-133, 280-281)

Przewodniczący Zarządu Spółki wyjaśnił, że zakres realizacji zadań jak i sposób ich wykonywania nie był konsultowany z podmiotami zewnętrznymi. Brak konsultacji potwierdził Dyrektor Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego PUW (z upoważnienia Wojewody Pomorskiego) i poinformował NIK, że wnioski o przyznanie dotacji posiadały pozytywne opinie Staroty Puckiego.

Naczelnik Wydziału Rolnictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Pucku (z upoważnienia Starosty Puckiego) poinformował, że zakres zadań (na każdy rok) jest ustalany na Walnym Zgromadzeniu Wspólników Spółki, na którym obecni są oprócz członków i Zarządu Spółki również przedstawiciele: Starosty Puckiego, Wójta Gminy Krokowa oraz Nadzoru Wodnego w Lęborku.

Sekretarz Gminy Krokowa (z upoważnienia Wójta Gminy Krokowa) poinformował, że zakres realizacji zadań i sposób ich wykonania nie był konsultowany i uzgadniany z innymi podmiotami.

(akta kontroli str. 48-49, 51-52, 86-89, 71, 280)

3. Badaniem w zakresie prawidłowości wykorzystania przez Spółkę dotacji na łączną kwotę 160,5 tys. zł (tj. 91,8% dotacji otrzymanych) z: PUW, Starostwa oraz UG, objęto dokumentację Spółki z lat 2020-2022. Ustalono, co następuje:

3.1. Suma otrzymanych dotacji w 2020 r. wyniosła 128,5 tys. zł, z tego: 4,5 tys. zł - dotacja celowa ze Starostwa, 4,0 tys. zł - dotacja celowa z UG oraz 120,0 tys. zł - dotacja podmiotowa z budżetu państwa z PUW.

W 2020 r. Spółka wykonała dwa zadania:

a) Wycinanie i wywóz krzewów – wartość prac 1,0 tys. zł, brak dotacji celowej i podmiotowej.

b) Odmulanie i odkrzaczanie rowów melioracyjnych – wartość prac 12,9 tys. zł.

¹³ Umowa nr 6/2022/ROŚ z dnia 11.10.2022 r.

Starostwo 02.12.2020 r. przekazało Spółce dotację celową (4,5 tys. zł) na podstawie umowy z 30.09.2020 r.¹⁴ w związku z wnioskiem Spółki złożonym 19.08.2020 r. Zgodnie z umową, dotacja nie przekroczyła 50% wartości zadania, była przeznaczona na dofinansowanie zadania polegającego na bieżącym utrzymaniu wód i urządzeń wodnych na terenie Powiatu Puckiego, prace zrealizowano w umownym terminie¹⁵, sprawozdanie końcowe z realizacji zadania Spółka złożyła 13.12.2020 r. w Starostwie, tj. w umownym terminie¹⁶ i zgodnie z wymaganym wzorem. Dane wykazane w sprawozdaniu były zgodne z danymi z faktury¹⁷ wystawionej przez podmiot zewnętrzny 12.11.2020 r. W prowadzonej przez Spółkę ewidencji dokonano zapisów dot. wydatku gotówkowego wynikającego z wyżej wymienionej faktury oraz otrzymanej ze Starostwa dotacji. W okresie objętym kontrolą Spółka prowadziła księgi rachunkowe niezgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

Dotację udzieloną przez Starostwo wykorzystano w pełnej wysokości.

Przewodniczący Zarządu wyjaśnił, że wyboru wykonawcy dokonał osobiście po uprzednim ustnym rozpoznaniu cenowym rynku. Wybór został zatwierdzony przez Zarząd. Ceny czterech innych potencjalnych wykonawców mieściły się w przedziale od 7,0 zł do 10,0 zł za mb odmulania i od 15,0 do 20,0 zł za mb odmulania razem z wycinką.

Zadanie to było współfinansowane również dotacją z UG – wartość rozliczonych prac wg rachunku Spółki wyniosła 4,0 tys. zł, dotacja UG 4,0 tys. zł. UG w dniu 17.11.2020 r. zlecił Spółce czyszczenie i remont przepustów oraz odmulanie rowów w obrębie geodezyjnym Tyłowo określając wynagrodzenie z tego tytułu na 4,0 tys. zł. Zakres wykonanych prac był tożsamy z zakresem wykazanymi do rozliczenia dotacji otrzymanej ze Starostwa. Prace były wykonywane do 10.11.2020 r. i rozliczone protokołem odbioru robót wraz z załącznikiem mapowym oraz rachunkiem¹⁸ z 12.11.2020 r., tj. w zgodzie z umową. Wpływ 4,0 tys. zł nastąpił 17.12.2020 r.

(akta kontroli str. 28, 33-37, 56-58, 63, 67, 156-181, 291, 293, 295, 303)

PUW 21.12.2020 r. przekazał Spółce dotację podmiotową w kwocie 120,0 tys. zł na podstawie wniosku Spółki z 12.05.2020 r. o przyznanie dotacji na dofinansowanie kosztów planowanych do realizacji zadań melioracyjnych (koszt planowanych robót 14,5 tys. zł) oraz wniosku z 12.11.2020 r. o wypłatę dotacji na dofinansowanie kosztów zrealizowanych zadań melioracyjnych w 2020 r. (wartość wykonania 12,9 tys. zł).

Wnioski zostały złożone przez Spółkę zgodnie z wymaganymi przez PUW wzorami i w wymaganych przez PUW terminach (tj. do 31.05 i do 20.11.2020 r.). Do wniosku o przyznanie dotacji dołączono dokumenty wskazane w pkt 4 lit b Zasad PUW¹⁹, w tym: potwierdzoną za zgodność z oryginałem kserokopię aktualnego wpisu do katastru wodnego oraz uchwałę o wyborze Zarządu Spółki. W związku z sytuacją epidemiologiczną Walne Zgromadzenie Wspólników Spółki nie odbyło się w terminie i plan realizacji zadań gospodarczych Spółki oraz jej budżet na 2020 r. został przesłany do PUW po jego uchwaleniu pismem z dnia 31.08.2020 r. Do wniosku o wypłatę dotacji dołączono dokumenty wskazane w pkt 5 Zasad PUW,

¹⁴ Nr 4/2020/ROŚ.

¹⁵ ustalono na 15.11.2020 r.

¹⁶ Do 15.12.2020 r.

¹⁷ Nr 6/2020.

¹⁸ Zgodnie z art. 443 ust. 5 Prawa wodnego dotacja celowa powinna zostać przekazana na podstawie umowy zawartej przez jednostkę samorządu terytorialnego ze spółką wodną.

¹⁹ Załącznik nr 1 do Porozumienia w sprawie powierzenia realizacji zadania polegającego na gospodarowaniu środkami finansowymi budżetu państwa przeznaczonymi dla spółek wodnych z terenu województwa pomorskiego zawartego w dniu 24 marca 2016 r. pomiędzy Wojewodą Pomorskim a Zarządem Województwa Pomorskiego.

tj.: protokół odbioru robót oraz zestawienie wykonanych robót wraz z określeniem ich wartości. Zgodnie z pkt 5 Zasad PUW wnioski były pozytywnie zaopiniowane przez Starostę Puckiego. Dane wykazane we wniosku o wypłatę dotacji wynikały z faktury²⁰, wykazanej również w sprawozdaniu z realizacji działań złożonych w Starostwie za 2020 r. na kwotę ogółem 12,9 tys. zł. We wniosku o wypłatę w części dotyczącej wartości dotacji i środków uzyskiwanych z innych źródeł, wykazano dotację Starostwa w kwocie 4,5 tys. zł, a nie wykazano dotacji z UG w kwocie 4,0 tys. zł

Z przekazanej przez Wojewodę Pomorskiego na 2020 r. dotacji podmiotowej w kwocie 120,0 tys. zł, Spółka wydała jedynie 5,4 tys. zł, a niewykorzystane w tym roku środki nie zostały zwrócone na rachunek PUW, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

Z informacji Zastępcy Dyrektora Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego PUW (z upoważnienia Wojewody pomorskiego) wynika, że PUW uznał sposób ustalenia dotacji za właściwy i nie podejmował czynności związanych z ewentualną koniecznością zwrotu niewykorzystanej dotacji.

Według stanu na 31.12.2020 r. na koncie Spółki pozostały środki w kwocie 133,1 tys. zł (tj. z uwzględnieniem środków, które Spółka posiadała na koncie na dzień 31.12.2019 r.).

(akta kontroli str. 28, 33-37, 45-46, 56-58, 63, 67, 69-85, 134-155, 159, 182, 293-294, 296, 312-313, 317-320)

3.2. Suma otrzymanych dotacji w 2021 r. wyniosła 16,1 tys. zł, w tym: 5,1 tys. zł ze Starostwa, 4,5 tys. zł z UG oraz 6,5 tys. zł z PUW.

W 2021 r. Spółka wykonała trzy zadania:

a) Likwidacja tam bobrowych i utwardzenie przepustów – wartość prac 3,5 tys. zł, brak dotacji celowej.

(akta kontroli str. 59-60, 223-226)

b) Mielenie zakrzaczeń – wartość prac 6,6 tys. zł, brak dotacji celowej.

(akta kontroli str. 59-60, 223-226)

c) Odmulanie i odkrzaczanie rowów melioracyjnych oraz remont czterech przepustów – wartość prac 29,6 tys. zł.

Starostwo 21.12.2021 r. przekazało Spółce dotację celową w kwocie 5,1 tys. zł na podstawie umowy z 27.10.2021 r.²¹ w związku z wnioskiem Spółki złożonym w Starostwie 27.07.2021 r. Zgodnie § 2 ust. 4 umowy, dotacja nie przekraczała 50% wartości zadania. Była przeznaczona na dofinansowanie zadania polegającego na bieżącym utrzymaniu wód i urządzeń wodnych na terenie powiatu puckiego. Prace zrealizowano w umownym terminie²². Sprawozdanie końcowe z realizacji zadania Spółka złożyła 30.11.2021 r. w Starostwie, tj. w umownym terminie²³ i zgodnie z wymaganym wzorem. Dane wykazane w sprawozdaniu były zgodne z danymi z dwóch faktur²⁴ wystawionych przez podmiot zewnętrzny 17.11.2021 r. Wpływ 5,1 tys. zł nastąpił 21.12.2021 r. W powadzonej przez Spółkę ewidencji dokonano zapisów dot. wydatków wynikających z ww. faktur oraz otrzymanej ze Starostwa dotacji. Dotację wykorzystano w pełnej wysokości.

Przewodniczący Zarządu wyjaśnił, że wyboru wykonawcy dokonał osobiście po uprzednim ustnym rozpoznaniu cenowym rynku. Wybór został zatwierdzony przez Zarząd. Ceny czterech innych potencjalnych wykonawców mieściły się w przedziale

²⁰ Nr 6/2020.

²¹ Nr 6/2021/ROŚ.

²² Do dnia 01.12.2021 r.

²³ Do dnia 31.12.2021 r.

²⁴ Nr 6/2021 i Nr 7/2021.

od 7,0 zł do 10,0 zł za mb odmulania i od 15,0 do 20,0 zł za mb odmulania razem z wycinką, a za remont przepustów od 4,0 tys. zł do 5,0 tys. zł za szt.

UG 10.11.2021 r. zlecił Spółce ww. prace określając wynagrodzenie z tego tytułu na 4,5 tys. zł. Prace zostały wykonane w terminie do 10.11.2021 r. i rozliczone protokołem odbioru robót wraz z załącznikiem mapowym oraz rachunkiem z 30.11.2021 r., tj. w umownym terminie²⁵. Wpływ 4,5 tys. zł nastąpił 16.12.2021 r.

Przewodniczący Zarządu Spółki wyjaśnił, że sposób rozliczania dotacji w latach 2020-2021 wskazała Zastępca Wójta Gminy Krokowa, polecając wystawiać rachunki przez Spółkę za prace objęte zleceniami. Prace były wykonywane przez podmiot zewnętrzny i udokumentowane fakturami wykazanymi w rozliczeniu dotacji składanymi w Starostwie (zakres wykonanych prac był tożsamy z zakresem wykazanymi do rozliczenia dotacji otrzymanej ze Starostwa).

(akta kontroli str. 29, 38-41, 56, 59-60, 63, 67, 197-222, 283, 291-292, 295, 298-302, 304)

PUW 22.12.2021 r. przekazał Spółce dotację podmiotową w kwocie 6,5 tys. zł na podstawie wniosku Spółki z 24.05.2021 r. o przyznanie dotacji na dofinansowanie planowanych kosztów zadań melioracyjnych w kwocie 40,0 tys. zł oraz wniosku z 15.11.2021 r. o wypłatę dotacji na dofinansowanie kosztów zrealizowanych zadań melioracyjnych w 2021 r. w kwocie 29,6 tys. zł (we wniosku o wypłatę dotacji w części dotyczącej wartości dotacji i środków uzyskiwanych z innych źródeł wykazano dotacje z UG oraz ze Starostwa w kwocie ogółem 9,6 tys. zł).

Wnioski zostały złożone przez Spółkę zgodnie z wymaganymi przez PUW wzorami i w wymaganych przez PUW terminach (do 31 maja i do 20 listopada 2021 r.). Do wniosku o przyznanie dotacji dołączono wymagane przez PUW dokumenty, tj.: potwierdzoną za zgodność z oryginałem kserokopię aktualnego wpisu do katastru wodnego oraz uchwałę o wyborze Zarządu Spółki. W związku z sytuacją epidemiologiczną Walne Zgromadzenie Wspólników Spółki nie odbyło się w terminie i plan realizacji zadań gospodarczych Spółki oraz jej budżet na 2021 r. został przesłany do PUW po jego uchwaleniu 28.06.2021 r. Do wniosku o wypłatę dotacji dołączono wymagane zasadami PUW: protokół odbioru robót oraz zestawienie wykonanych robót wraz z określeniem ich wartości. Zgodnie z zasadami PUW wnioski były pozytywnie zaopiniowane przez Starostę Puckiego.

Dane wykazane we wniosku o wypłatę dotacji wynikały z dwóch faktur²⁶, wykazanych również w sprawozdaniu z realizacji działań złożonych w Starostwie za 2021 r. na kwotę ogółem 29,6 tys. zł. Dotację wykorzystano w pełnej wysokości. W prowadzonej przez Spółkę ewidencji dokonano zapisów dot. otrzymanej dotacji.

(akta kontroli str. 29, 38-41, 56, 59-60, 63, 67, 183-196, 283-291, 295, 298-302)

3.3. Suma otrzymanych dotacji w 2022 r. wyniosła 15,9 tys. zł, w tym: 4,7 tys. zł ze Starostwa, 5,5 tys. zł z UG oraz 5,7 tys. zł z PUW.

W 2022 r. Spółka wykonała dwa zadania:

a) Udrażnianie przepustów i likwidacja tam bobrowych – wartość prac 6,2 tys. zł, brak dotacji celowej.

(akta kontroli str. 61-62, 275-278)

b) Odmulanie i odkrzaczanie rowów melioracyjnych oraz remont przepustu – wartość prac 35,6 tys. zł.

²⁵ do dnia 09.12.2021 r.

²⁶ Nr 6/2021 i Nr 7/2021.

Starostwo 15.12.2022 r. przekazało Spółce dotację celową w kwocie 4,7 tys. zł na podstawie umowy z 11.10.2022 r.²⁷ w związku z wnioskiem Spółki złożonym w Starostwie 13.06.2022 r. Zgodnie z § 2 ust. 4 umowy, dotacja nie przekraczała 50% wartości zadania, była przeznaczona na dofinansowanie zadania polegające na bieżącym utrzymaniu wód i urządzeń wodnych na terenie powiatu puckiego. Prace zrealizowano w umownym terminie²⁸. Sprawozdanie końcowe z realizacji zadania Spółka złożyła w starostwie 28.11.2022 r., tj. w umownym terminie²⁹ i zgodnie z wymaganym wzorem. Dane wykazane w sprawozdaniu wynikały z dwóch faktur³⁰ wystawionych przez podmiot zewnętrzny 14.11.2022 r. Wpływ 4,7 tys. zł nastąpił 15.12.2022 r. Wydatki oraz otrzymaną dotację wykazano w prowadzonej przez Spółkę ewidencji. Dotację wykorzystano w pełnej wysokości.

UG 16.12.2022 r. przekazał Spółce dotację celową w kwocie 5,5 tys. zł na podstawie umowy z 14.11.2022 r.³¹ (w związku z wnioskiem Spółki złożonym w UG 27.10.2022 r.). Zgodnie § 2 ust. 4 umowy, dotacja nie przekraczała 40% wartości zadania. Była przeznaczona na dofinansowanie w 2022 r. zadania polegającego na bieżącym utrzymaniu wód i urządzeń wodnych na terenie gminy Krokowa. Prace zrealizowano w umownym terminie³². Zakres wykonanych prac był tożsamy z zakresem wykazanymi do rozliczenia dotacji otrzymanej ze Starostwa. Sprawozdanie końcowe z realizacji zadania Spółka złożyła 05.12.2022 r. w UG, tj. w umownym terminie³³ i zgodnie z wymaganym wzorem. Dane wykazane w sprawozdaniu były zgodne z danymi z dwóch faktur³⁴ wystawionych przez podmiot zewnętrzny 14.11.2022 r. Wpływ 5,5 tys. zł nastąpił 16.12.2022 r. W prowadzonej przez Spółkę ewidencji księgowej dokonano zapisów dot. wydatków wynikających z ww. faktur oraz otrzymanej z UG dotacji. Dotację wykorzystano w pełnej wysokości.

Przewodniczący Zarządu wyjaśnił, że wyboru wykonawcy dokonał osobiście po uprzednim ustnym rozpoznaniu cenowym rynku. Wybór został zatwierdzony przez Zarząd. Ceny czterech innych potencjalnych wykonawców mieściły się w przedziale od 7,0 zł do 10,0 zł za mb odmulania i od 15,0 do 20,0 zł za mb odmulania razem z wycinką, a za remont przepustów od 4 tys. zł do 5 tys. zł za szt.

(akta kontroli str. 30, 42-44, 56, 61-63, 67, 246-274, 282, 291, 295, 298-302)

PUW 21.12.2022 r. przekazał Spółce dotację podmiotową w kwocie 5,7 tys. zł na podstawie wniosku Spółki z dnia 23.05.2022 r. o przyznanie dotacji na dofinansowanie planowanych kosztów zadań melioracyjnych w kwocie 40,0 tys. zł oraz wniosku z 14.11.2022 r. o wypłatę dotacji na dofinansowanie kosztów zrealizowanych zadań melioracyjnych w 2022 r. w kwocie 35,6 tys. zł (we wniosku o wypłatę dotacji w części dotyczącej wartości dotacji i środków uzyskiwanych z innych źródeł wykazano dotacje z UG oraz ze Starostwa).

Wnioski zostały złożone przez Spółkę zgodnie z wymaganymi przez PUW wzorami i w wymaganych przez PUW terminach (tj. do 31.05 i do 20.11.2022 r.). Do wniosku o przyznanie dotacji dołączono wymagane przez PUW dokumenty, tj.: potwierdzoną za zgodność z oryginałem kserokopię aktualnego wpisu do katastru wodnego, uchwałę o wyborze Zarządu Spółki oraz uchwałę Walnego Zgromadzenia Wspólników Spółki dotyczącą planu realizacji zadań gospodarczych i jej budżetu na 2022 r. Do wniosku o wypłatę dotacji dołączono wymagane przez PUW: protokół

²⁷ Nr 6/2022/ROŚ.

²⁸ Do dnia 30.11.2022 r.

²⁹ Do 30.12.2022 r.

³⁰ Nr 1/11/2022 i Nr 2/11/2022.

³¹ Nr GOOŚ.7031.18.2022.

³² Do dnia 05.12.2022 r.

³³ Do dnia 12.12.2022 r.

³⁴ Nr 1/11/2022 i Nr 2/11/2022.

odbioru robót oraz zestawienie wykonanych robót wraz z określeniem ich wartości. Zgodnie z zasadami PUW wnioski były pozytywnie zaopiniowane przez Starostę Puckiego. Dotację wykorzystano w pełnej wysokości. W prowadzonej przez Spółkę ewidencji dokonano zapisów dot. otrzymanej z PUW dotacji.

(akta kontroli str. 30, 42-44, 56, 61-63, 67, 70-85, 227-245, 282, 291, 295, 298-302)

4. W latach 2019-2023 (do dnia rozpoczęcia kontroli NIK³⁵) Spółka nie była kontrolowana w związku z przekazanymi dotacjami przez Starostwo, UG i PUW.

Naczelnik Wydziału Rolnictwa i Ochrony Środowiska Starostwa (z upoważnienia Starosty) poinformowała, że rokrocznie przedstawiciel Starosty uczestniczy w Walnych Zgromadzeniach Spółki i zapoznaje się z przedstawianymi sprawozdaniami za rok ubiegły, planami realizacji zadań na rok bieżący, stanem finansowym Spółki.

Sposób rozliczania przez Spółkę otrzymanych dotacji, w tym wykonania dotowanych prac, opisano w pkt 1.3 wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 47-48, 50-52, 71, 86, 89, 280, 305-307, 308, 316)

5. Przewodniczący Zarządu Spółki wyjaśnił, że Spółka ma trudności z pozyskiwaniem informacji o nowych właścicielach działek, w tym rolnych leżących w obszarze działalności Spółki, co wpływa negatywnie na jej możliwości finansowe w wyniku ograniczania wpływów ze składek członkowskich. Problemem jest również prowadzenie działalności egzekucyjnej w stosunku do zidentyfikowanych właścicieli działek, którzy nie regulują swoich zobowiązań wobec Spółki. Wyjaśnił również, że wysokość przyznawanych dotacji jest zbyt niska, w szczególności nie wystarcza na pokrywanie szkód wyrządzanych przez bobry.

(akta kontroli str. 52, 280)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Pomimo otrzymania w 2020 r. dotacji podmiotowej z budżetu państwa w wysokości wyższej niż niezbędna do realizacji zadań określonych w art. 443 ust. 1 ustawy Prawo wodne, Spółka w wymaganym terminie³⁶ nie dokonała zwrotu do PUW części tej dotacji w kwocie 114,6 tys. zł., która nie została wykorzystana do końca ww. roku budżetowego. Stanowiło to naruszenie art. 168 ust. 1 ustawy o finansach publicznych. Wojewoda Pomorski w 2020 r. przekazał Spółce dotację przedmiotową w kwocie 120,0 tys. zł, natomiast na zadania określone w art. 443 ust. 1 Prawa wodnego, tj. działalność bieżącą w zakresie utrzymania wód i urządzeń wodnych z wyłączeniem zadań na realizację, których zostały udzielone inne dotacje, Spółka wydała tylko 5,4 tys. zł.

Przewodniczący Zarządu Spółki, upoważniony do reprezentowania Zarządu Spółki na zewnątrz wyjaśnił, że w 2020 r. rozmawiał z PUW i otrzymał informację, że podczas przyznawania pieniędzy dotacja dla Spółki zostanie zwiększona. Pieniądze z dotacji UG i Starostwa oraz składki członkowskie były za małe na wykonywanie zadań statutowych na całym terenie działalności Spółki. Nie wiedział, że dotacja musi być wykorzystana w danym roku. Data otrzymania dotacji (21.12.2020 r.) uniemożliwiła pełne jej wykorzystanie na prace odmulania i odkrzaczania. Część dotacji była wykorzystywana w kolejnych latach na większe zakresy prac polegających na odmulaniu i odkrzaczaniu oraz remoncie przepustów. Wg Przewodniczącego,

³⁵ Tj. 06.02.2023 r.

³⁶ Do 31 stycznia 2021 r.

w przypadku konieczności zwrotu dotacji wg stanu na 31.12.2020 r., nastąpi najprawdopodobniej likwidacja Spółki. Gdyby Spółka otrzymała dotację wcześniej, wykonano by prace w większym zakresie. Do dnia otrzymania dotacji Spółka nie wiedziała jakie otrzyma środki. PUW informował tylko, że Spółka otrzyma większą dotację niż dotychczas.

Zdaniem NIK powyższe wyjaśnienia nie mogą stanowić wystarczającego usprawiedliwienia do niestosowania obowiązujących przepisów. Wynika z nich bowiem, iż ww. dotacja udzielona z budżetu państwa winna być wykorzystana do końca danego roku budżetowego. Ponadto konieczność zwrotu niewykorzystanej części dotacji wynikała z treści wniosku o jej wypłatę w 2020 r. (pkt I.2.), a także z zapisów pkt 4 Kryteriów³⁷, zgodnie z którymi dotacje podmiotowe przeznaczone są na dofinansowanie działalności bieżącej w danym roku.

Z informacji Zastępcy Dyrektora Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego PUW (z upoważnienia Wojewody Pomorskiego) wynika, że PUW uznał sposób ustalenia dotacji za właściwy i nie podejmował czynności związanych z ewentualną koniecznością zwrotu niewykorzystanej dotacji.

(akta kontroli str. 36-37, 44-48, 56-58, 63, 67, 69-85, 137-138, 134-182, 235-237, 294, 296-297, 312-313, 317-320)

2. W okresie objętym kontrolą Spółka prowadziła księgi rachunkowe niezgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości, co stanowiło naruszenie art. 441 ust. 4 Prawa wodnego.

Księgi rachunkowe Spółki nie obejmowały bowiem zbiorów zapisów księgowych, obrotów (sum zapisów) i sald, które na podstawie art. 13 ust. 1 pkt. 1-4 ustawy o rachunkowości winny tworzyć: dziennik, księga główna, księgi pomocnicze oraz zestawienia: obrotów i sald kont księgi głównej oraz sald kont ksiąg pomocniczych.

Dodać również należy, iż wymóg prowadzenia wyodrębnionej dokumentacji finansowo-księgowej otrzymanych środków dotacji, zgodnie z zasadami wynikającymi z ustawy o rachunkowości, wynikał również z umów z Powiatem Puckim³⁸ oraz z Wójtem Gminy Krokowa³⁹.

Przewodniczący Zarządu Spółki upoważniony do reprezentowania Zarządu Spółki na zewnątrz oraz księgowa Spółki, odpowiedzialna za prowadzenie ksiąg rachunkowych (na podstawie uchwały Spółki z 2015 r.) wyjaśnili, że obecny sposób prowadzenia ewidencji księgowej przejęto od osoby, która prowadziła ją do 2015 r. W ich ocenie powinna być to ewidencja uproszczona z uwagi na wysokość obrotów Spółki oraz wysokości diet dla księgowej i Przewodniczącego Zarządu Spółki, m.in. za prowadzenie księgowości Spółki.

Zdaniem NIK powyższe wyjaśnienia nie mogą stanowić wystarczającego usprawiedliwienia do niestosowania obowiązujących przepisów. Przepisy ustawy Prawo wodne bowiem jednoznacznie wskazują na sposób prowadzenia ksiąg rachunkowych przez spółki wodne i nie przewidują w tym zakresie żadnych odstępstw.

(akta kontroli str. 27-30, 114-117, 137-138, 161-164, 235-237, 203-206, 255-258, 262-265, 309, 310-315)

³⁷ Pismo z dnia 17.12.2020 r. Nr BZK-V.710.8.24.2020.MM.

³⁸ Umowy: z dnia 30.09.2020 r. Nr 4/2020/ROŚ, z dnia 27.10.2021 r. Nr 6/2021/ROŚ, z dnia 11.10.2022 r. Nr 6/2022/ROŚ.

³⁹ Umowa z dnia 14.11.2022 r. Nr GOOŚ.7031.18.2022.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK przedstawia następujące wnioski:

- Wnioski
- 1) Zwrot niewykorzystanej w 2020 r. dotacji podmiotowej z budżetu państwa wraz z odsetkami, które winny być naliczone od dnia ustalonego z Wojewodą Pomorskim.
 - 2) Prowadzenie ewidencji księgowej Spółki zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości.
- Uwagi
- Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach: jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

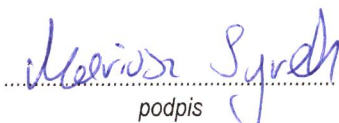
W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Gdańsk, dnia 28 kwietnia 2023 r.

Kontroler
Mariusz Syrek
główny specjalista kontroli
państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku
Dyrektor

.....
podpis

p.o. WICEDYREKTOR DELEGATURY
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
w Gdańsku
z up.
.....
Dariusz Jureczuk
podpis